

EUROPOS CENTRINIO BANKO NUOMONĖ**2022 m. vasario 16 d.****dėl pasiūlymo dėl direktyvos ir reglamento dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar terorizmo finansavimui prevencijos****(CON/2022/5)****(2022/C 210/06)****Ižanga ir teisinis pagrindas**

2021 m. spalio 8, 14 ir 20 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) gavo prašymus atitinkamai iš Europos Parlamento ir Tarybos pateikti nuomonę dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar terorizmo finansavimui prevencijos ⁽¹⁾ (toliau – AMLR1) ir pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl mechanizmų, kuriuos turi įdiegti valstybės narės finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar terorizmo finansavimui prevencijos tikslais, kuria panaikinama Direktyva (ES) 2015/849 ⁽²⁾ (toliau – AMLD6).

ECB kompetencija pateikti nuomonę yra pagrįsta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 127 straipsnio 4 dalimi ir 282 straipsnio 5 dalimi, nes pasiūlytame reglamente ir direktyvoje yra tam tikrų nuostatų, darančių poveikį pagrindiniam Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) uždaviniui įgyvendinti Sąjungos pinigų politiką pagal Sutarties 127 straipsnio 2 dalies pirmą įtrauką, ECBS pagrindiniam uždaviniui skatinti sklandų mokėjimo sistemų veikimą pagal Sutarties 127 straipsnio 2 dalies ketvirtą įtrauką, ECB uždaviniams, susijusiems su kredito įstaigų prudencine priežiūra pagal Sutarties 127 straipsnio 6 dalį, eurų banknotų teisėtos atsiskaitymo priemonės statusu pagal Sutarties 128 straipsnio 1 dalį ir ECBS indėlių į finansų stabilumą pagal Sutarties 127 straipsnio 5 dalį. Vadovaudamasi Europos Centrinio Banko darbo reglamento 17 straipsnio 5 dalies pirmuoju sakiniu, Valdančioji taryba priėmė šią nuomonę.

Bendrosios pastabos**1. Apžvalga ir įžanginės pastabos**

- 1.1. Šioje nuomonėje aptariami AMLR1 ir AMLD6, kurie yra keturių pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų rinkinio dalis, kurį Komisija paskelbė 2021 m. liepos 20 d., siekdama sugriežtinti Sąjungos taisykles, susijusias su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu. Atskirose ECB nuomonėse aptariami likę du pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų: a) pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiama Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010, (ES) Nr. 1095/2010 ⁽³⁾ (toliau – AMLAR), ir b) pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas ir tam tikrą kriptoturtą (nauja redakcija) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2021) 420 final.

⁽²⁾ COM(2021) 423 final.

⁽³⁾ COM(2021) 421 final.

⁽⁴⁾ COM(2021) 422 final.

- 1.2. ECB palankiai vertina šią iniciatyvą. Atsižvelgdamas į savo ankstesnes nuomones dėl pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, susijusių su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu ⁽⁷⁾, ECB tvirtai remia Sąjungos režimą, kuriuo užtikrinama, kad valstybės narės, Sąjungos institucijos ir įstaigos, taip pat Sąjungos įpareigotieji subjektai, turėtų veiksmingas priemones, kuriomis užkirstų kelią Sąjungos finansų sistemos panaudojimui pinigų plovimui ir terorizmo finansavimui.
- 1.3. Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistema daro poveikį ECB uždaviniams, susijusiems su kredito įstaigų prudencine priežiūra pagal Sutarties 127 straipsnio 6 dalį ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1024/2013 ⁽⁸⁾, taip pat uždaviniams pagal Sutarties 127 straipsnio 2 dalį, kurie patenka į ECB centrinės bankininkystės srities įgaliojimus. Tai ECB yra svarbu ir instituciniu požiūriu.
- 1.4. Pirma, ECB nėra pavestas uždavinys prižiūrėti kredito įstaigas atsižvelgiant į finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ir terorizmo finansavimui prevenciją. Tai numatyta Sutarties 127 straipsnio 6 dalyje, kurioje aiškiai nustatyta, kad ECB gali būti pavedamos tik su ECB prudencine priežiūra susijusios užduotys. Tačiau svarbu įvertinti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros rezultatus, atsižvelgiant į ECB prudencinės priežiūros uždavinių vykdymą. Visų pirma finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar terorizmo finansavimui rizika yra svarbi ECB prudencinės priežiūros sprendimams dėl prižiūrimų subjektų kvalifikuotųjų akcijų paketo dalių įsigijimo, leidimų kredito įstaigoms išdavimo ir panaikinimo ir prižiūrimų subjektų esančių ar būsimų valdytojų kompetencijos tinkamumo vertinimo, taip pat ir kasdienės priežiūros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso požiūriu. Rimti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimų pažeidimai gali daryti neigiamą poveikį kredito įstaigos reputacijai, taigi kelti riziką jos gyvybingumui. Dėl tokių pažeidimų prižiūrimiems subjektams ir jų darbuotojams taip pat gali būti skiriamos griežtos administracinės ar baudžiamosios sankcijos. Tam tikrais atvejais rimti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimų pažeidimai gali reikšti, kad reikia panaikinti kredito įstaigos leidimą. Todėl esminę reikšmę turi veiksminga kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūra, taip pat keitimasis informacija tarp prudencinės priežiūros ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ⁽⁹⁾. Pastaraisiais metais atlikti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 ⁽⁸⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES ⁽⁹⁾ pakeitimai, taip pat darbas su Europos priežiūros institucijomis padėjo nustatyti procesus, kuriais palengvinamas šis keitimasis informacija ir kurie tapo sudedamąja ECB darbo, susijusio su kredito įstaigų prudencine priežiūra, dalimi.
- 1.5. Be to, ECB, atlikdamas rinkos operacijas, susijusias su jo centrinės bankininkystės srities įgaliojimais, gali veikti kaip daugybės įpareigotųjų subjektų partneris. Todėl ECB privalo laikytis išsamaus klientų patikrinimo procedūrų, kurias įpareigotieji subjektai turi taikyti savo klientams pagal taikytinas kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemas.

⁽⁷⁾ Žr. 2005 m. vasario 4 d. Europos Centrinio Banko nuomonę CON/2005/2 Europos Sąjungos Tarybos prašymu dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui, įskaitant terorizmo finansavimą (COM(2004) 448 final) (OL C 40, 2005 2 17, p. 9), 2013 m. gegužės 17 d. Europos Centrinio Banko nuomonę CON/2013/32 dėl direktyvos dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui pasiūlymo ir dėl reglamento dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas, pasiūlymo (OL C 166, 2013 6 12, p. 2), 2016 m. spalio 12 d. Europos Centrinio Banko nuomonę CON/2016/49 dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, iš dalies keičiančios Direktyvą (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiančios Direktyvą 2009/101/EB (OL C 459, 2016 12 9, p. 3) ir 2018 m. gruodžio 7 d. Europos Centrinio Banko nuomonę CON/2018/55 dėl pakeisto pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), ir susiję teisės aktai (OL C 37, 2019 1 30, p. 1). Visos ECB nuomonės skelbiamos interneto svetainėje „EUR-Lex“.

⁽⁸⁾ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁽⁹⁾ Žr. Nuomonės CON/2018/55 1.2 dalį.

⁽⁸⁾ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

⁽⁹⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

Konkrečios pastabos

2. Įpareigotųjų subjektų apibrėžtis

- 2.1. AMLR1 ⁽¹⁰⁾ pateiktas įpareigotųjų subjektų sąrašas, kuris galioja AMLR1, AMLD6 ir AMLAR. Kaip ir ankstesnėse kovos su pinigų plovimu direktyvose ⁽¹¹⁾, įpareigotųjų subjektų sąrašė nėra centrinių bankų. ECB pažymi, kad centriniai bankai nepatenka į jokią įpareigotųjų subjektų, pvz., kredito įstaigų arba finansų įstaigų, kategoriją pagal AMLR1, nes šios sąvokos naudojamos atskirai nuo centrinių bankų sąvokos Sutartyje ir Europos centrinių bankų sistemos ir Europos Centrinio Banko statute (toliau – ECBS statutas). Be to, Sąjungos teisės aktuose, reguliuojančiuose kredito įstaigų ir kitų finansų rinkos operatorių veiklą, pvz., Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 575/2013 ⁽¹²⁾, Direktyvoje 2013/36/ES, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2014/65/ES ⁽¹³⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/2366 ⁽¹⁴⁾, yra aiškių nuostatų, kuriose paaiškinama, kad centriniai bankai nepatenka į jų taikymo sritį. Kadangi AMLR1 apibrėžta Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistema palaipsniui tampa tiesiogiai visose valstybėse narėse taikomu reguliavimu, gali būti naudinga, jei šią sampratą, susijusią su ECBS centrinių bankų statusu, patvirtintų teisės aktų leidėjai, visų pirma atsižvelgiant į ECBS centrinių bankų pagal Sutarties atliekamus uždavinius. Dėl papildomos veiklos, kurią gali atlikti kai kurie ECBS nacionaliniai centriniai bankai (NCB), ECB supranta, kad tuo atveju, kai, valstybių narių manymu, konkrečiai kai kurių NCB atliekamai veiklai, pvz., einamųjų sąskaitų atidarymui savo darbuotojams, arba atitinkamai veiklos daliai turėtų būti taikomi tokie pat reikalavimai, kurie nustatyti AMLR1, NCB išsaugotų galimybę ją vykdyti pagal nacionalinės teisės aktus.

3. Prudencinės priežiūros aspektai

3.1. Apibrėžtys

- 3.1.1. AMLR1 sąvoka „priežiūros institucija“ apibrėžiama kaip įstaiga, kuriai pavestos funkcijos siekiant užtikrinti, kad įpareigotieji subjektai laikytųsi AMLR1 reikalavimų ⁽¹⁵⁾. AMLR1 taip pat pateikta sąvokos „kompetentinga institucija“ apibrėžtis, kuri *inter alia* apima valdžios instituciją, kuriai priskirtos kovos su pinigų plovimu ar terorizmo finansavimu funkcijos ⁽¹⁶⁾. Kai kurios prudencinės priežiūros užduotys apima kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu elementus tais atvejais, kai prudencinės priežiūros institucijos, įskaitant ECB, vis dėlto turi remtis pinigų plovimu ir terorizmo finansavimo rizikos vertinimais, nustatytais kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimų pažeidimais arba kitais kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų pateiktais duomenimis. Atitinkamai pagal AMLAR ⁽¹⁷⁾ institucijos, atsakingos už prudencinę priežiūrą pagal Direktyvą 2013/36/ES, ir ECB tuo atveju, kai jis vykdo užduotis pagal Reglamentą (ES) Nr. 1024/2013, klasifikuojamos kaip „ne kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijos“. Todėl ECB supranta, kad AMLR1 naudojama sąvoka „priežiūros institucija“ ir sąvoka „kompetentinga institucija“ nesiekia apimti ECB arba kitų prudencinės priežiūros institucijų.

⁽¹⁰⁾ Žr. AMLR1 3 straipsnį.

⁽¹¹⁾ 1991 m. birželio 10 d. Tarybos direktyva 91/308/EEB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui (OL L 166, 1991 6 28, p. 77), 2001 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/97/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 91/308/EEB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui (OL L 344, 2001 12 28, p. 76), 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui (OL L 309, 2005 11 25, p. 15), 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 156, 2018 6 19, p. 43).

⁽¹²⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

⁽¹³⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamas Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

⁽¹⁴⁾ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).

⁽¹⁵⁾ Žr. AMLR1 2 straipsnio 32 punktą.

⁽¹⁶⁾ Žr. AMLR1 2 straipsnio 31 punktą.

⁽¹⁷⁾ Žr. AMLAR 2 straipsnio 1 dalies 5 punktą.

3.2. Įpareigotųjų subjektų atitikties užtikrinimo pareigos

- 3.2.1. AMLR1 ⁽¹⁸⁾ apibrėžiamos dvi vyresniųjų vadovų, atsakingų už įpareigotųjų subjektų atitikties kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimams užtikrinimą, kategorijos: „atitikties užtikrinimo vadovas“ ir „atitikties užtikrinimo pareigūnas“. Atitikties užtikrinimo vadovas turi būti įpareigotojo subjekto vykdomasis direktorių valdybos (arba lygiavėčio valdymo organo) narys ir atsako už įpareigotojo subjekto politikos, kontrolės priemonių ir procedūrų įgyvendinimą siekiant užtikrinti atitiktį AMLR1, ir už informacijos apie reikšmingus arba esminius tokios politikos, kontrolės priemonių ir procedūrų trūkumus gavimą. Šia nuostata išplėtojama dabartinė Direktyvos (ES) 2015/849 ⁽¹⁹⁾ nuostata, kurioje naudojama sąvoka „valdyba“. Naują nuostatą pasiūlyta įtraukti į AMLR1, kuris yra reglamentas ir nebus perkeliamas į nacionalinę teisę naudojant atitinkamus terminus, nustatytus tuose teisės aktuose. Atitinkamai siūloma vartoti bendresnio pobūdžio terminą „valdymo organas“, vietoje formuluotės „vykdomųjų direktorių valdyb[a] arba, jei valdybos nėra, lygiavė[ti]s valdymo organ[as]“. Sąvoka „valdymo organas“ naudojama įvairiuose Sąjungos aktuose, reguliuojančiuose kredito ir finansų įstaigų veiklą, pvz., Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/36/ES, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/138/EB ⁽²⁰⁾ (kurioje naudojama sąvoka „administracinis, valdymo ar priežiūros organas“), Direktyvoje 2014/65/ES ir Reglamente (ES) Nr. 600/2014 ⁽²¹⁾, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1132 ⁽²²⁾ (kurioje dažniausiai naudojama sąvoka „administracinis ar valdymo organas“). Todėl AMLR1 būtų galima iš dalies pakeisti nurodant, kad atitikties užtikrinimo vadovas turėtų būti „valdymo organo“ vykdomasis narys.
- 3.2.2. AMLR1 nustatyta, kad atitikties užtikrinimo vadovas privalo reguliariai teikti ataskaitas direktorių valdybai arba lygiavėčiam valdymo organui. Patronuojančiose įmonėse šie asmenys taip pat turi būti atsakingi už visos grupės politikos, kontrolės priemonių ir procedūrų priežiūrą. Dėl kredito įstaigų valdymo organas sprendimus priima kolektyviai ir *inter alia* atsako už rizikos, su kuria įstaiga susiduria arba gali susidurti, prisiėmimo, valdymo, stebėsenos ir mažinimo strategijos ir politikos patvirtinimą ir peržiūrą ⁽²³⁾. Todėl AMLR1 turėtų būti paaiškinta, kad atitikties užtikrinimo vadovo paskyrimas nedaro poveikio kolektyvinei valdymo organo atsakomybei pagal kitus Sąjungos aktus.
- 3.2.3. Pagal AMLR1 ⁽²⁴⁾ reikalaujama, kad priežiūros subjekto direktorių valdyba arba valdymo organas paskirtų atitikties užtikrinimo pareigūną, kuris būtų atsakingas už įpareigotojo subjekto kasdienį kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos vykdymą, taip pat finansinės žvalgybos padalinio informavimą apie įtartinus sandorius. Atitikties užtikrinimo pareigūnas bus įpareigotojo subjekto vyresniosios vadovybės narys ⁽²⁵⁾. ECB supranta, kad kredito įstaigose atitikties užtikrinimo pareigūnui ir atitikties užtikrinimo vadovui reikės vykdyti dalį vidaus kontrolės funkcijų laikantis Direktyvos 2013/36/ES, kaip ji išaiškinta atsižvelgiant į taikomas Europos bankininkystės institucijos (EBI) gaires ⁽²⁶⁾. Tai *inter alia* reiškia atitikties užtikrinimo vadovo ir atitikties užtikrinimo pareigūno nepriklausomumą, jų funkcijų derinimą su kitomis kredito įstaigos funkcijomis, pakankamus išteklius jų funkcijų vykdymui ir galimybę kreiptis į valdymo organą.
- 3.2.4. AMLR1 taip pat nurodyta, kad įpareigotųjų subjektų, kurių vyresniajai vadovybei taikomi patikrinimai pagal kitus Sąjungos aktus, atitikties užtikrinimo pareigūnai turi būti patikrinami, siekiant išsiaiškinti, ar jie laikosi šių reikalavimų. ECB supranta, kad ši nuostata reiškia tik nuorodą į kituose Sąjungos aktuose išdėstytus reikalavimus ir ja nenustatomas joks papildomas reikalavimas atitikties užtikrinimo pareigūno arba atitikties užtikrinimo vadovo tinkamumo patikrinimui. Tai reiškia, kad atitikties užtikrinimo pareigūno arba atitikties užtikrinimo vadovo tinkamumo patikrinimas bus atliekamas tik tais atvejais, kai to reikalaujama pagal kitus Sąjungos aktus ir laikantis šių kitų Sąjungos aktų. Būtų patartina paaiškinti keletą praktinių situacijų, kai atitikties užtikrinimo pareigūno arba

⁽¹⁸⁾ Žr. AMLR1 9 straipsnį.

⁽¹⁹⁾ Žr. Direktyvos (ES) 2015/849 46 straipsnio 4 dalį.

⁽²⁰⁾ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1).

⁽²¹⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 600/2014 dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 84).

⁽²²⁾ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1132 dėl tam tikrų bendrovių teisės aspektų (OL L 169, 2017 6 30, p. 46).

⁽²³⁾ Žr. Direktyvos 2013/36/ES 76 straipsnio 1 dalį.

⁽²⁴⁾ Žr. AMLR1 9 straipsnio 3 dalį.

⁽²⁵⁾ Kaip apibrėžta AMLR1 2 straipsnio 28 punkte.

⁽²⁶⁾ Žr. visų pirma EBI gaires dėl vidaus valdymo pagal Direktyvą 2013/36/ES (EBA/GL/2021/05). Skelbiamos EBI interneto svetainėje.

atitikties užtikrinimo vadovo tinkamumo patikrinimą atlieka kita institucija nei kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija. Pirma, reikėtų užtikrinti, kad tokioje situacijoje atitinkamos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos suteiktų tai institucijai būtinos informacijos pagal savo priežiūros kompetenciją ir prireikus bendradarbiautų su kitomis kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijomis. Pavyzdžiui, jeigu pradžios priežiūros institucijoms pavedama užduotis atlikti atitikties užtikrinimo pareigūno arba atitikties užtikrinimo vadovo tinkamumo patikrinimą, jos paprastai galės įvertinti kai kuriuos tinkamumo kriterijus, pvz., atitinkamo asmens reputaciją, sąžiningumą ir dorumą. Tačiau kalbant apie kitus kriterijus, pvz., tai, ar asmuo turi pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties, kad galėtų eiti atitikties užtikrinimo pareigūno arba atitikties užtikrinimo vadovo pareigas, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos turėtų turėti žinių ir būtinos informacijos. Antra, atsižvelgiant į kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų teikiamos informacijos atliekant tinkamumo patikrinimą reikšmę ir atitikties užtikrinimo vadovų ir atitikties užtikrinimo pareigūnų svarbą AMLR1 nustatytiems kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų įgaliojimams ⁽²⁷⁾, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos turėtų turėti galimybę neleisti asmeniui, kuris, jų manymu, neturi būtinų žinių, įgūdžių ir patirties, eiti atitikties užtikrinimo vadovo arba atitikties užtikrinimo pareigūno pareigų, net jeigu bendrą tinkamumo patikrinimą atlieka kita institucija. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad pareigūnai gali būti skiriami atlikti įvairias funkcijas įpareigotajame subjekte, reikėtų užtikrinti, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos neigiamą nuomonę dėl atitikties užtikrinimo vadovo arba atitikties užtikrinimo pareigūno funkcijų nedarytų poveikio už visą tinkamumo patikrinimą atsakingos institucijos galimybei priimti teigiamą sprendimą dėl bet kokių kitų paskirtų pareigūnų funkcijų. Šiuo tikslu taip pat reikėtų paaiškinti, kad AMLR1 ⁽²⁸⁾ nurodyto atitikties užtikrinimo vadovo užduotys yra susijusios tik su atitikties AMLR1 užtikrinimu. Trečia, kadangi tinkamumo vertinimams taikomi griežti terminai, reikėtų aiškiai išdėstyti, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija duomenis bendram tinkamumo patikrinimui pateiktų tinkamu laiku. Šiuo atžvilgiu taip pat siūloma aptarti situacijas, kai kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija per nustatytą terminą nepateikia jokio vertinimo. Ketvirta, kadangi už bendrą tinkamumo patikrinimą atsakinga institucija visiškai remsis kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos pateiktais duomenimis, susijusiais su skiriamo pareigūno žiniomis, įgūdžiais ir patirtimi, siūloma, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos vertinimas būtų įtrauktas į institucijos, atliekančios bendrą tinkamumo vertinimą, sprendimą. Penkta, taip pat rekomenduojama, kad AMLD6 ⁽²⁹⁾ numatytos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bendradarbiavimo gairės taip pat apimtų praktinius kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų bendradarbiavimo su ECB ir nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis būdus, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 1024/2013, atitikties užtikrinimo vadovų ir atitikties užtikrinimo pareigūnų tinkamumo patikrinimo proceso metu, ir nustatant konkrečius terminus, per kuriuos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos turi pateikti tinkamumo patikrinimams reikalingus duomenis.

3.3. *Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų įgaliojimai skirti administracines sankcijas ir nustatyti priemones*

3.3.1. AMLD6 apibrėžtos įvairios kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms prieinamos administracinės sankcijos ir priemonės ⁽³⁰⁾, kurios kai kuriais atvejais sutampa arba yra susijusios su sankcijomis ir priemonėmis, kurias nustatė kitos priežiūros institucijos, įskaitant ECB, kai jis vykdo savo užduotis pagal Reglamentą (ES) Nr. 1024/2013. Dėl šios priežasties siūloma sukurti tinkamą kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir kitų atitinkamų institucijų, įskaitant pradžios priežiūros institucijas, koordinavimo mechanizmą. Tokia tvarka galėtų padėti institucijoms planuoti ir vykdyti sankcijas bei priemones ir išvengti bet kokių nenumatytų konfliktų, susijusių su jų poveikiu. Ilgesniuoju laikotarpiu bus svarbu išsamiau paaiškinti praktinius koordinavimo procesų aspektus šiuo tikslu parengiant gaires (arba kitą reguliavimo dokumentą), siekiant užtikrinti, kad atitinkamos institucijos galėtų imtis reikalingų veiksmų per nustatytus terminus, kurie dažnai bus trumpi ir aiškiai nustatyti teisės aktuose. Tai taip pat yra svarbu bendradarbiaujant tinkamumo vertinimų srityje (žr. 3.4.2 dalį). Be to, kai kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu ir pradžios priežiūros institucijoms suteikiami tokie pat arba panašūs priežiūros įgaliojimai, gairėmis reikėtų užtikrinti, kad kiekvienu atveju įgaliojimus įgyvendintų institucija, turinti geriausias galimybes jais naudotis tuo konkrečiu atveju. Kadangi rengiant tokias gaires gali būti reikalingas Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijos ir EBI (galbūt įskaitant ir Europos vertybinių popierių ir rinkų instituciją ir Europos draudimo ir profesinių pensijų instituciją) bendradarbiavimas, ECB atskiroje nuomonėje dėl AMLAR pasiūlė konkrečias nuostatas, palengvinančias šių institucijų bendradarbiavimą rengiant reguliavimo produktus.

⁽²⁷⁾ Žr. AMLR1 2 straipsnio 32 punktą.

⁽²⁸⁾ Žr. AMLR1 9 straipsnio 1 ir 2 dalis.

⁽²⁹⁾ Žr. AMLD6 52 straipsnio a punktą.

⁽³⁰⁾ Žr. AMLD6 39–41 straipsnius.

3.3.2. AMLD6 siūlomi kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų įgaliojimai taip pat apima įgaliojimus panaikinti įpareigotųjų subjektų leidimus arba sustabdyti jų galiojimą ir nustatyti laikiną draudimą, kuriuo bet kuriam asmeniui, einančiam vadovaujamas pareigas įpareigotajame subjekte, neleidžiama eiti vadovaujamų pareigų įpareigotuosiuose subjektuose ⁽³¹⁾. Tačiau daugeliu atvejų institucija, kuri turi kompetenciją išduoti leidimus įvairių rūšių įpareigotiesiems subjektams ir juos panaikinti arba priimti sprendimus dėl jų valdymo organų arba pagrindines pareigas atliekančių asmenų tinkamumo, skiriasi nuo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos. Be to, kompetencija išduoti leidimus arba juos panaikinti arba priimti sprendimus dėl tinkamumo gali būti reglamentuojama pagal kitus teisės aktus nei susijusius su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu. Pavyzdžiui, leidimų išdavimas Sąjungos kredito įstaigoms reguliuojamas visų pirma pagal Direktyvą 2013/36/ES, o dėl valstybės narėse įsisteigusių kredito įstaigų, dalyvaujančių bendrame priežiūros mechanizme, ECB patikėta išimtinė kompetencija išduoti leidimus ir juos panaikinti. Be to, šiuose teisės aktuose gali būti nepripažinta galimybė sustabdyti leidimo galiojimą: taip, pvz., yra pagal Direktyvą 2013/36/ES. ECB pažymi, kad šios nuostatos dabar yra įtvirtintos Direktyvoje (ES) 2015/849 ir kad dėl tam tikrų įpareigotųjų subjektų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms gali būti suteikti įgaliojimai išduoti leidimus ir juos panaikinti. Tačiau siekiant parodyti, kad kai kuriose situacijose išimtinis įgaliojimas panaikinti įpareigotųjų subjektų leidimus įgyvendina kitos institucijos nei kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos, ir išvengti priežiūros įgaliojimų dubliavimo kitose situacijose, reikėtų paaiškinti, kad tais atvejais, kai įgaliojimai panaikinti leidimą arba imtis kitų veiksmų dėl įpareigotojo subjekto leidimo priklauso kitai institucijai, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos turi tik galimybę institucijai pasiūlyti panaikinti leidimą arba imtis kitų veiksmų dėl leidimo, kai pastaroji turi kompetenciją imtis tokių veiksmų. Panašiai, tais atvejais, kai kompetenciją priimti sprendimus dėl valdymo organo narų arba pagrindines pareigas atliekančių asmenų tinkamumo priklauso kitai institucijai, AMLD6 turėtų būti nurodyta, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos turi įgaliojimus pasiūlyti priimti sprendimą institucijai, kuri turi kompetenciją imtis tokių veiksmų. Ši formuluoatė taip pat būtų glaudžiau suderinta su Komisijos pasiūlyta formuluoote AMLAR ⁽³²⁾.

3.3.3. AMLD6 nustatyta, kad administracinės priemonės, išskyrus sankcijas, gali būti taikomos dėl nustatytų pažeidimų, kurie nėra pakankamai rimti, kad už juos būtų baudžiama administracinėmis sankcijomis ⁽³³⁾. Tačiau kai kurios AMLD6 išvardytos administracinės priemonės gali turėti didesnę poveikį įpareigotajam subjektui, palyginti su administracinėmis sankcijomis. Apribojant administracinių priemonių, išskyrus sankcijas, taikymą ne tokiems rimtiems pažeidimams, galėtų sumažėti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijų galimybės pasirinkti tinkamiausią priežiūros atsaką į AMLR1 reikalavimų pažeidimus. Todėl AMLD6 siūloma šią formuluoatę išbraukti. Taip pat būtų galima apsvarstyti galimybę formuluoatę suderinti su AMLD6 41 straipsnio 1 dalimi ir AMLAR 20 straipsnio 1 dalimi. Nors pagal pirmąją nuostatą reikalaujama, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos turėtų joje išvardytus įgaliojimus tais atvejais, kai nustato AMLR1 pažeidimus, antroji nuostata yra platesnio pobūdžio ir joje numatyta, kad AMLA priežiūros įgaliojimus turės ir tikėtinų AMLR1 pažeidimų atvejais ir situacijose, kai įpareigotojo subjekto įgyvendinamomis taisyklėmis neužtikrinamas patikimas jo rizikos veiksmų valdymas. Suderinus šias nuostatas, reikėtų papildomai užtikrinti, kad tuo atveju, kai AMLD6 ir AMLAR priežiūros įgaliojimai susiejami su įpareigotųjų subjektų rizikos valdymo trūkumais, būtų konkrečiai nurodyta, kad tai yra susiję tik su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu rizika, o ne kita rizika, taip siekiant kuo labiau sumažinti potencialų prieštaravimą prudenciniams teisės aktams.

3.4. Institucijų bendradarbiavimas ir keitimasis informacija

3.4.1. AMLD6 apibrėžiamos kredito ir finansų įstaigų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų (toliau kartu vadinamos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijomis) pareigos saugoti profesinę paslaptį kartu nustatant išimtis, kai finansų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms bus leista teikti konfidencialią informaciją kitoms institucijoms ⁽³⁴⁾. Atrodo, kad pagal šias nuostatas neleidžiama keisti konfidencialia informacija su įvairių rūšių institucijomis net jei toks keitimasis praktiškai galėtų būti naudingas. Pavyzdžiui, nors pagal AMLD6 reikalaujama, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos bendradarbiautų su kompetentingomis institucijomis ⁽³⁵⁾ ir mokesčių institucijomis ⁽³⁶⁾, atrodo, kad leidimas teikti šioms institucijoms konfidencialią informaciją priklauso

⁽³¹⁾ Žr. AMLD6 41 straipsnio 1 dalies e ir f punktus.

⁽³²⁾ Žr. AMLAR 20 straipsnio 2 dalies i punktą, kuriame nustatyta, kad Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucija turi įgaliojimus „atrinktojo įpareigotojo subjekto licenciją išdavusiai institucijai siūlyti ją panaikinti“.

⁽³³⁾ Žr. AMLD6 41 straipsnio 1 dalį.

⁽³⁴⁾ Visų pirma žr. AMLD6 50 ir 51 straipsnius.

⁽³⁵⁾ Sąvoka „kompetentingos institucijos“ apibrėžta AMLR1 2 straipsnio 31 punkte ir apima a) finansinės žvalgybos padalinį; b) kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros instituciją, kuri yra valdžios įstaiga arba savireguliuojamą organą prižiūrinti valdžios institucija; c) valdžios instituciją, atliekančią pinigų plovimo, susijusių pirminių nusikaltimų ar terorizmo finansavimo tyrimo ar baudžiamojo persekiojimo už juos funkcijas arba nusikalstamu būdu įgyto turto paieškos, arešto ar išaldymo ir konfiskavimo funkcijas; d) valdžios instituciją, kuriai priskirtos kovos su pinigų plovimu ar terorizmo finansavimu funkcijos.

⁽³⁶⁾ Žr. AMLD6 45 straipsnį.

nuo to, ar valstybės narės nusprendžia leisti tokį keitimąsi ⁽³⁷⁾. Siekiant parengti išsamesnį bendrosios profesinės paslapties reikalavimo pagal AMLD6 ⁽³⁸⁾ išimčių sąrašą, būtų galima atlikti kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų apklausą ir nustatyti institucijų, su kuriomis jos praktiškai galėtų (arba privalėtų) dalytis konfidencialia informacija, rūšis. Be to, galima būtų apsvastyti sąveiką su kitomis institucijomis pagal pasiūlytą reglamentą dėl kriptoturto rinkų ⁽³⁹⁾ (toliau – pasiūlytas Reglamentas dėl kriptoturto rinkų). Be to, atrodo, kad AMLD6 nenustatytas profesinės paslapties reikalavimas įpareigotiesiems subjektams, išskyrus kredito ir finansų įstaigas, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms (toliau kartu vadinamos ne finansų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos). Neaišku, ar tokioje situacijoje finansų ir ne finansų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijos gali veiksmingai bendradarbiauti tarpusavyje ir su kitomis institucijomis.

3.4.2. Pagal AMLD6 reikalaujama, kad prudencinės ir finansų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų keitimuisi informacija būtų taikomi AMLD6 nustatyti profesinės paslapties reikalavimai ⁽⁴⁰⁾. Kadangi prudencinės priežiūros institucijoms taikomas profesinės paslapties režimas reguliuojamas kituose Sąjungos aktuose, pvz., Direktyvoje 2013/36/ES dėl kredito įstaigų prudencinės priežiūros institucijų, atitinkamas AMLD6 nuostatas siūloma iš dalies pakeisti taip, kad jos taip pat apimtų lygiaverčius profesinės paslapties reikalavimus. Be to, siūloma, kad šis reikalavimas taip pat būtų taikomas keitimuisi informacija su kitomis AMLD6 išvardytomis institucijomis ⁽⁴¹⁾, siekiant užtikrinti nuoseklų informacijos, kuria dalijamasi, traktavimą, nepaisant to, kurios institucijos dalyvauja keičiantis informacija. Šie pakeitimai turėtų būti suderinti su kitose AMLD6 nuostatose pasiūlytu sprendimu ⁽⁴²⁾, kurį teisės aktų leidėjai patvirtino Direktyvoje 2013/36/ES ⁽⁴³⁾.

3.4.3. Atrodo, kad pagal AMLD6 kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms neleidžiama dalytis informacija su centriniais bankais ⁽⁴⁴⁾. Informacija, kad kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucija ketina skirti griežtą administracinę sankciją kredito įstaigai ⁽⁴⁵⁾ arba pasiūlyti panaikinti leidimą pagal AMLD6 ⁽⁴⁶⁾, galėtų būti svarbi centriniam bankui. Atitinkamą leidimą keistis informacija siūloma įtraukti į AMLD6 bent jau dėl finansų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų. Taip pat reikėtų paaiškinti, kad centriniai bankai gautą informaciją gali naudoti savo užduotims vykdyti.

3.4.4. Atrodo, kad pagal AMLD6 ne finansų kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijoms neleidžiama dalytis konfidencialia informacija su kredito ir finansų įstaigų prudencinės priežiūros institucijomis. Toks keitimasis informacija gali būti pagrįstas tuo atveju, kai įpareigotieji subjektai, išskyrus kredito ar finansų įstaigas, pvz., hipotekos arba vartojimo kredito paslaugų teikėjai ⁽⁴⁷⁾, priklauso grupei, kurioje taip pat yra kredito ar finansų įstaigos. Todėl siūloma tokį leidimą numatyti.

3.5. *Išsamus kliento patikrinimas tais atvejais, kai nustatoma, kad įstaiga yra žlunganti arba galinti žlugti*

3.5.1. Pagal AMLR1 reikalaujama, kad kredito įstaigos išsamų kliento patikrinimą taip pat atliktų vykdant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų priežiūrą tuo metu, kai nustatoma, kad įstaiga yra žlunganti arba galinti žlugti pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/59/EB ⁽⁴⁸⁾ arba kai indėliai tampa

⁽³⁷⁾ Žr. AMLD6 51 straipsnio 2 dalį.

⁽³⁸⁾ Žr. AMLD6 V skyrių.

⁽³⁹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (COM(2020) 593 final).

⁽⁴⁰⁾ Žr. AMLD6 50 straipsnio 2 dalies paskutinę pastraipą.

⁽⁴¹⁾ Žr. AMLD6 50 straipsnio 2 dalį.

⁽⁴²⁾ Žr. AMLD6 51 straipsnio 1 dalį ir 51 straipsnio 2 dalį.

⁽⁴³⁾ Žr., pvz., Direktyvos 2013/36/ES 56 straipsnį.

⁽⁴⁴⁾ Žr. AMLD6 50 ir 51 straipsnius.

⁽⁴⁵⁾ Žr. AMLD6 40 straipsnį.

⁽⁴⁶⁾ Žr. AMLD6 41 straipsnio 1 dalies e punktą.

⁽⁴⁷⁾ Žr. AMLR1 3 straipsnio 3 dalies k punktą.

⁽⁴⁸⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiama Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

negrąžinami pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/49/ES ⁽⁴⁹⁾. Tokiais atvejais priežiūros institucijos, atsižvelgdamos į konkrečias kredito įstaigos aplinkybes, turi priimti sprendimą dėl tokio išsamaus kliento patikrinimo intensyvumo ir taikymo srities ⁽⁵⁰⁾. Tokio patikrinimo atlikimas dėl visų arba didesnės įstaigos klientų dalies gali būti gana sudėtingas ir užtrukti ilgai, ypač jeigu kredito įstaiga nesugebėjo surinkti atitinkamos informacijos iš savo klientų. Todėl siūloma konkrečiai nurodyti, kad toks išsamus kliento patikrinimas būtų atliekamas tik prireikus.

4. Mokėjimų grynaisiais pinigais riba

- 4.1. AMLR1 nustatytas draudimas prekyautojams prekėmis ir paslaugų teikėjams priimti arba atlikti mokėjimus, viršijančius 10 000 EUR sumą arba lygiavertę sumą kitomis valiutomis grynaisiais pinigais. Pagal AMLR1 valstybės narės taip pat leidžiama išlaikyti arba, pasikonsultavus su ECB, nustatyti mažesnes ribas ⁽⁵¹⁾. Priėmus šią nuostatą, būtų panaikinta galimybė naudoti euro banknotus paslaugų teikėjo (prekybininko) ir vartotojo ir paslaugų teikėjų (prekybininkų) tarpusavio sandoriams, kurių suma viršija minėtą ribą.
- 4.2. Pagal Sutartį ECB turi išimtinę teisę duoti leidimą Sąjungoje išleisti eurų banknotus ⁽⁵²⁾. ECB ir euro zonos NCB leidžiami eurų banknotai yra vieninteliai euro banknotai, kurie euro zonoje turi teisėtos atsiskaitymo priemonės statusą ⁽⁵³⁾. Todėl vienintelės mokėjimo priemonės, turinčios teisėtos atsiskaitymo priemonės statusą, kuris numatytas pirminėje teisėje, naudojimas būtų neteisėtas viršijus numatytu draudimu nustatytą ribą. Būtent Sąjungos teisės aktų leidėjas turi išsiaiškinti, ar šiuo draudimu neteisėtai neribojama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnyje nustatyta teisė į nuosavybę ⁽⁵⁴⁾. Šiomis aplinkybėmis ECB pažymi, kad teisė į nuosavybę nėra nevaržoma teisė, kuriai gali būti taikomi apribojimai atsižvelgiant į viešąjį interesą ir teisės aktuose nustatytais atvejais ir sąlygomis. Ankstesnėse nuomonėse ECB pripažino, kad kova su pinigų plovimu atitinka viešąjį interesą ⁽⁵⁵⁾. Svarbu, kad tokie apribojimai būtų pagrįsti įrodymais ir atitiktų proporcingumo principą, t. y. atitiktų siekiamą teisėtą tikslą ir neviršytų to, kas yra būtina ⁽⁵⁶⁾.
- 4.3. „Teisėtos mokėjimo priemonės“ sąvoką nagrinėjo Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Visų pirma Teisingumo Teismas paaiškino, kad valiutos vienetu išreikštos mokėjimo priemonės kaip „teisėtos mokėjimo priemonės“ sąvoka reiškia, kad paprastai negalima atsisakyti priimti šios mokėjimo priemonės (visa nominaliaja jos verte), kai ja norima sumokėti tuo pačiu valiutos vienetu išreikštą skolą, t. y. įvykdyti mokėjimo prievolę ⁽⁵⁷⁾. Aiškindamas „teisėtos mokėjimo priemonės“ sąvoką pagal Sąjungos teisę, Teisingumo Teismas atsižvelgė į Komisijos rekomendaciją 2010/191/ES ⁽⁵⁸⁾, kurioje pateikiamos naudingos atitinkamų Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo gairės. Rekomendacijos 2010/191/ES 1 punkte nustatyta, kad esant mokėjimo prievolei, eurų banknotų ir monetų teisėtos mokėjimo priemonės statusas suprantamas taip: a) privalomas šių banknotų ir monetų priėmimas; b) jų priėmimas visa nominaliaja verte ir c) galimybė jomis įvykdyti mokėjimo prievoles. Pasak Teisingumo Teismo, iš to matyti, kad ši teisėtos mokėjimo priemonės statuso sąvoka, be kita ko, apima pareigą mokėjimo tikslais priimti eurų banknotus ir monetas ⁽⁵⁹⁾.

⁽⁴⁹⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų (OL L 173, 2014 6 12, p. 149).

⁽⁵⁰⁾ Žr. AMLR1 15 straipsnio 4 dalį.

⁽⁵¹⁾ Žr. AMLR1 59 straipsnį.

⁽⁵²⁾ Sutarties 128 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny ir ECBS statuto 16 straipsnio pirmas sakiny.

⁽⁵³⁾ Sutarties 128 straipsnio 1 dalies trečias sakiny ir ECBS statuto 16 straipsnio trečias sakiny.

⁽⁵⁴⁾ Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (OL C 326, 2012 10 26, p. 391).

⁽⁵⁵⁾ Žr. Nuomonę CON/2014/37; Nuomonę CON/2017/18 ir Nuomonę CON/2019/4.

⁽⁵⁶⁾ Žr. 2021 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hessischer Rundfunk*, sujungtos bylos C-422/19 ir C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 69–70 punktus.

⁽⁵⁷⁾ Žr. 2021 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hessischer Rundfunk*, sujungtos bylos C-422/19 ir C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 46 punktą.

⁽⁵⁸⁾ 2010 m. kovo 22 d. Komisijos rekomendacija 2010/191/ES dėl eurų banknotų ir monetų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, taikymo srities ir poveikio (OL L 83, 2010 3 30, p. 70).

⁽⁵⁹⁾ Žr. 2021 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hessischer Rundfunk*, sujungtos bylos C-422/19 ir C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 46–49 punktus.

- 4.4. Tačiau Teisingumo Teismas taip pat išaiškino, kad teisėtos mokėjimo priemonės statusas reikalauja ne tokio neriboto priėmimo, o tik apskritai priimti eurų banknotus kaip mokėjimo priemonę. Visų pirma euro banknotų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statusas, neužkerta kelio valstybei narei, vykdančiai savo įgaliojimus, remiantis viešuoju interesu nustatyti nuo bendrosios euro banknotų priėmimo vykdančiai mokėjimo prievolės taisyklės nukrypti leidžiančią nuostatą, jei laikomasi tam tikrų sąlygų ⁽⁶⁰⁾. Nors Teisingumo Teismo sprendimas konkrečioje nagrinėjamoje byloje buvo susijęs su valstybės narės nustatyta priemone, ECB mano, kad tie patys argumentai taikomi priemonėms, kurias Sąjunga nustato vykdydama savo įgaliojimus.
- 4.5. Teisingumo Teismo nustatyti euro banknotų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statuso apribojimai visų pirma reiškia, kad a) priemone nesiekama nustatyti šių banknotų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statuso teisinio režimo ir jos nesukelia tokio poveikio, b) dėl jos nei teisiškai, nei faktiškai neatsisakoma šių banknotų, pvz., visų pirma apribojant galimybę įvykdyti mokėjimo prievolę, kaip įprasta, grynaisiais pinigais, c) ji buvo priimta atsižvelgiant į viešąjį interesą, d) teisės aktuose nustatytas apribojimas mokėti grynaisiais yra tinkamas siekiant nustatytą viešojo intereso tikslą ir, e) ja neviršijama tai, kas būtina tam tikslui pasiekti ⁽⁶¹⁾.
- 4.6. ECB pažymi, kad AMLR1 59 straipsnio tikslas ir poveikis nėra nustatyti teisines taisykles, reglamentuojančias euro banknotų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statusą. Be to, ECB, nepaisydamas to, kad, atrodo, trūksta analizės arba poveikio vertinimo, palankiai vertina tai, kad paslaugų teikėjo (prekybininko) ir vartotojo ir paslaugų teikėjų (prekybininkų) tarpusavio sandoriams taikomo numatyto draudimo riba yra pakankamai didelė, kad būtų išvengta faktinio poveikio, dėl kurio būtų atsisakyta euro banknotų. Faktinis euro banknotų atsisakymas *inter alia* gali įvykti tuomet, jei nustatytos ribos būtų tokios žemos, kad kiltų grėsmė grynųjų pinigų, kaip įprastos ir visuotinai priimtinos mokėjimo priemonės, ekonominiam gyvybingumui, kiltų pavojus grynųjų pinigų ciklo veikimui ir galiausiai būtų daromas poveikis ribos neviršijantiems sandoriams. Šiomis aplinkybėmis ECB pažymi, kad gryniesiems pinigais toliau atlieka svarbų vaidmenį visuomenėje ir kad ECB ir euro zonos NCB tebėra įsipareigoję saugoti cirkuliaciją, visuotinai paplitusį prieinamumą ir naudojimą kaip mokėjimo ir vertės saugojimo priemonę. Todėl Sąjungos ir kompetentingos nacionalinės institucijos plačiai visuomenei tinkamomis komunikacijos priemonėmis turėtų išsamiai paaiškinti bet kokius tokius mokėjimų grynaisiais pinigais apribojimus ir tikslus, kurių jais siekiama, kad būtų išlaikytas visuomenės pasitikėjimas eurų grynaisiais pinigais, kaip galiojančia, teisėta ir patikima mokėjimo priemone. Rekomenduojama, kad šiose komunikacijos priemonėse taip pat būtų pranešama apie ne tokias griežtas priemones, pvz., pareiga pranešti apie tam tikrą ribą viršijančius sandorius, ir dėl kokių priežasčių šios priemonės buvo laikomos mažiau veiksmingomis.
- 4.7. Gebėjimas sumokėti grynaisiais pinigais yra ypač svarbus tiems, kurie dėl įvairių teisėtų priežasčių pageidauja naudoti grynuosius pinigus, o ne kitas mokėjimo priemones, arba neturi prieigos prie bankininkystės sistemos ir elektroninių mokėjimo priemonių. Gryniesiems pinigais paprastai yra naudinga ir vertinama mokėjimo priemonė, nes sudaro sąlygas atlikti nepriklausomus mokėjimus ir padeda užtikrinti duomenų apsaugą ir privatumą. Be to, tai yra visuotinai priimtina ir greita mokėjimo priemonė ir palengvina mokėtojo išlaidų kontrolę. Be to, dabar tai yra vienintelė mokėjimo priemonė, kuri sudaro sąlygas piliečiams atsiskaityti už sandorį centrinio banko pinigais iš karto ⁽⁶²⁾ be tarpininko ir papildomų mokesčių. Atsiskaitant už mokėjimo sandorį grynaisiais pinigais, nereikia naudotis vienos ar kelių trečiųjų šalių teikiamomis paslaugomis, be to, mokėtojas, perduodamas gavėjui pinigų sumą, neprivalo naudotis technine įranga. Todėl gryniesiems pinigais taip pat atlieka atsarginę funkciją tuo atveju, kai laikinai negalima naudotis elektroninėmis mokėjimo priemonėmis, pvz., dėl elektroninės mokėjimo autorizavimo ir apdorojimo sistemos gedimų. Dabar visi mokėjimai negrynaisiais pinigais atliekami naudojantis komercinių subjektų teikiamomis paslaugomis, kuriomis naudojantis už atskirus mokėjimo sandorius mokami mokesčiai. Šiomis aplinkybėmis ECB atkreipia dėmesį į 2020 m. Sąjungos priimtą naują skaitmeninių finansų dokumentų rinkinį. Šis dokumentų rinkinys apima mažmeninių mokėjimų strategiją, kurios tikslas – suteikti saugius, greitus ir patikimus Europoje sukurtus mokėjimo sprendimus, skirtus ES piliečiams ir įmonėms; ir skaitmeninių finansų strategiją, kurios tikslas – užtikrinti didesnę Europos finansinių paslaugų pritaikomumą skaitmeninei aplinkai kartu išlaikant itin aukštus privatumo ir duomenų apsaugos standartus laikantis Komisijos duomenų strategijos. Būtent Sąjungos teisės aktų leidėjas privalo mokėjimų grynaisiais pinigais apribojimus suderinti su būsimais Europos mokėjimo sprendimais, kuriais užtikrinamas aukšto lygio privatumo ir duomenų apsauga, siekiant įvykdyti sąlygą, kad būtų prieinamos kitos visiškai lygiavertės piniginių skolų grąžinimo priemonės.

⁽⁶⁰⁾ Žr. 2021 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hessischer Rundfunk*, sujungtos bylos C-422/19 ir C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 67 punktą.

⁽⁶¹⁾ Žr. 2021 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hessischer Rundfunk*, sujungtos bylos C-422/19 ir C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 78 punktą.

⁽⁶²⁾ Žr. Nuomonės CON/2017/8 2.4 dalį, Nuomonės CON/2019/41 dalį, Nuomonės CON/2020/13 9.2.1 dalį, Nuomonės CON/2020/21 2.3 dalį ir Nuomonės CON/2021/9 7.2.1 dalį.

- 4.8. Dėl euro banknotų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statuso apribojimo proporcingumo Teisingumo Teismas reikalauja ne tik, kad priemonė būtų tinkama siekiant su viešuoju interesu susijusio tikslo, bet ir kad ji nevirsytų to, kas yra būtina siekiamam tikslui pasiekti. Savo ankstesnėse nuomonėse ECB pateikė papildomas gaires dėl to, ar nacionaliniai euro banknotų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statuso apribojimai yra proporcingi. Visų pirma ECB pažymėjo, kad kuo platesnis ir bendresnis pobūdžio apribojimas, tuo reikėtų griežčiau aiškinti reikalavimą, kad apribojimas būtų proporcingas siekiamam tikslui. Nagrinėjant, ar apribojimas yra proporcingas, visada reikėtų išnagrinėti jo neigiamą poveikį ir tai, ar būtų galima priimti alternatyvias priemones, kurios padėtų siekti atitinkamo tikslo ir turėtų mažesnę neigiamą poveikį ⁽⁶³⁾.
- 4.9. Šiomis aplinkybėmis ECB pažymi, kad AMLR1 nustatytas draudimas būtų absoliutus. Jis nėra pagrįstas iki šiol kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemoje taikomu rizika pagrįstu požiūriu ir daro poveikį visiems Sąjungos piliečiams ir keliautojams. Tačiau Teisingumo Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad alternatyvios mokėjimo priemonės turi būti lengvai prieinamos visiems mokantiems asmenims ⁽⁶⁴⁾ ir užsiminė apie poreikį taikyti išimtis priešingu atveju. Šiame etape teisės aktų leidėjas primygtinai nesiūlė į AMLR1 įtraukti išimčių, taikomų tais atvejais, kai nebūtų galima pasinaudoti alternatyviomis mokėjimo priemonėmis, pvz., dėl elektros energijos tiekimo sutrikimo arba kitų elektroninių mokėjimo sistemų sutrikimų. ECB nori paskatinti įtraukti tokius pakeitimus, siekiant didinti numatytos priemonės proporcingumą ir sudaryti sąlygas pasinaudoti reikalingomis išimtimis tais atvejais, kai nėra jokių kitų prieinamų mokėjimo priemonių, kuriomis būtų galima atlikti tiesioginius asmeninius mokėjimus. Tokios išimtys galėtų būti papildytos reikalaujant, kad eurų banknotais atlikto mokėjimo sandorio atsekamumą būtų galima nustatyti panašiu būtu kaip ir taikant alternatyvias mokėjimo priemones, pvz., laikantis aiškių dokumentavimo ir (arba) pranešimo pareigų.
- 4.10. Pagal AMLR1 reikalaujama, kad Komisija, praėjus trejiems metams nuo taikymo dienos, Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktų ataskaitą, kurioje būtų įvertintas tolesnio didelių sumų mokėjimų grynaisiais pinigais ribos mažinimo poreikis ir proporcingumas ⁽⁶⁵⁾. Pirma, atrodo naudinga suderinti AMLR1 62 ir 63 straipsniuose nustatytus tvarkaraščius ir pirmos peržiūros rezultatus pateikti tik praėjus penkeriems metams nuo šio reglamento taikymo dienos, kad praeitų pakankamai ilgas laikotarpis, po kurio taip pat būtų pateikta reglamento taikymo ataskaita. Šiomis aplinkybėmis ECB pažymi, kad dėl bet kurios planuojamos peržiūros Komisija turėtų pateikti patikimą tyrimą ir empirinius įrodymus apie mokėjimams grynaisiais pinigais taikomas ribas ir jų veiksmingumą siekiant numatyto tikslo. Be to, tokie empiriniai įrodymai automatiškai nereikštų, kad reikia toliau mažinti grynųjų pinigų ribas. Todėl peržiūros, kurią turi atlikti Komisija, mastą reikėtų peržiūrėti, siekiant įvertinti grynųjų pinigų limitų koregavimo poreikį ir proporcingumą, užuot šią peržiūrą atlikus siekiant tik dar labiau sumažinti šias ribas.

5. Išsamesnis klientų patikrinimo rizikos veiksniai

- 5.1. AMLR1 nustatytas neišsamus veiksnių ir įrodymų rūšių, rodančių mažesnę riziką, sąrašas, į kurį įpareigotieji subjektai atsižvelgia atlikdami išsamesnį savo klientų patikrinimo procedūras ⁽⁶⁶⁾. Į sąrašą taip pat įtrauktos „viešojo administravimo įstaigos ir įmonės“. Siūloma patikslinti, kad „viešojo administravimo įstaigų“ sąvoka taip pat apima valdžios institucijas ir įstaigas, ir centrinius bankus. Trečiojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje, t. y. Direktyvoje 2005/60/EB ⁽⁶⁷⁾, buvo naudojama sąvoka „valdžios institucijos“. Komisijos direktyvoje 2006/70/EB ⁽⁶⁸⁾, kuria buvo įgyvendinta Trečioji kovos su pinigų plovimu direktyva, buvo naudojama sąvoka „valstybinės valdžios institucijos ir viešosios įstaigos“. Ketvirtojoje kovos su pinigų plovimu direktyvoje, t. y. Direktyvoje (ES) 2015/849, buvo naudojama sąvoka „viešojo administravimo įstaigos arba įmonės“ ⁽⁶⁹⁾. Iš ECB patirties matyti, kad dauguma ECB partnerių šias sąvokas supranta kaip apimančias centrinius bankus. Vis dėlto, siekiant išvengti abejonių, formuluotė siūloma patikslinti.

⁽⁶³⁾ Žr. Nuomonės CON/2017/8 2.7 dalį.

⁽⁶⁴⁾ Žr. 2021 m. sausio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hessischer Rundfunk*, sujungtos bylos C-422/19 ir C-423/19, ECLI:EU:C:2021:63, 77 punktą.

⁽⁶⁵⁾ Žr. AMLR1 63 straipsnio b dalį.

⁽⁶⁶⁾ Žr. AMLR1 II priedą.

⁽⁶⁷⁾ Žr. Direktyvos 2005/60/EB 11 straipsnio 2 dalies c punktą.

⁽⁶⁸⁾ Žr. 2006 m. rugpjūčio 1 d. Komisijos direktyvos 2006/70/EB, nustatančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/60/EB įgyvendinimo priemones, susijusias su politikoje dalyvaujančių asmenų apibrėžimu, ir supaprastinto išsamesnį klientų tikrinimo procedūroms taikomus techninius kriterijus bei išimtis, suteikiamas dėl to, kad finansinė veikla verčiamasi retai arba labai ribotai (OL L 214, 2006 8 4, p. 29), 3 straipsnį.

⁽⁶⁹⁾ Žr. Direktyvos (ES) 2015/849 II priedo 1 dalies b punktą.

6. Kriptoturto apibrėžtis

- 6.1. AMLR1 sąvoka „virtualiosios valiutos“, kuri Direktyvoje (ES) 2015/849 buvo nustatyta Direktyva (ES) 2018/843 ⁽⁷⁰⁾, pakeičiama sąvoka „kriptoturtas“. ECB palankiai vertina šį pakeitimą, nes vartojant sąvoką „virtualiosios valiutos“ gali būti neteisingai suprastas šių rūšių turto, kuris nėra valiuta, pobūdis.
- 6.2. ECB taip pat supranta, kad kriptoturto paslaugų teikėjų kategoriją įtraukiant į pasiūlyto reglamento taikymo Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemą siekiama suderinti su iš dalies pakeistomis Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) rekomendacijomis. Tačiau šiuo atžvilgiu neaišku, ar visų rūšių virtualusis turtas, kaip apibrėžta FATF rekomendacijose, patenka į AMLR1 naudojamos kriptoturto sąvokos apibrėžtį. FATF rekomendacijose virtualusis turtas apibrėžiamas kaip „skaitmeninė vertės išraiška, kuria galima prekiauti naudojant skaitmenines technologijas arba perleisti ir kurią galima naudoti mokėjimo arba investavimo tikslais. Virtualusis turtas neapima dekretinių pinigų, vertybinių popierių ir kito finansinio turto, kuris jau aptartas kitose FATF rekomendacijose, skaitmeninės išraiškos ⁽⁷¹⁾. AMLR1 pakartojama kriptoturto apibrėžtis ⁽⁷²⁾, kuri buvo nustatyta pasiūlytame Reglamente dėl kriptoturto rinkų, ir nustatoma, kad kriptoturtas – tai skaitmeninė vertės arba teisių išraiška, kurią galima perleisti ir laikyti elektroniniu būdu naudojant paskirstytojo registro ar panašią technologiją ⁽⁷³⁾. Todėl FATF apibrėžtis technologiškai yra neutrali, o AMLR1 apibrėžtis apima tik virtualųjį turtą, pagrįstą paskirstytojo registro ar panašia technologija. Atrodo, kad bent jau teoriškai virtualusis turtas taip pat galėtų būti grindžiamas kita technologija, kuri tikriausiai nepatektų į AMLR1 taikymo sritį.
- 6.3. Jeigu teisės aktų leidėjai svarstytų galimybę nustatyti platesnę, technologiškai neutralią apibrėžtį, kad užtikrintų Sąjungos sistemos suderinamumą su FATF rekomendacijomis, politinius sprendimus reiktų priimti ir dėl skaitmeninės vertės išraiškos, kuriai gali prireikti taikyti AMLR1 išimtį.
- Kai ECB rekomenduoja iš dalies keisti pasiūlytą direktyvą arba reglamentą, konkretūs redagavimo pasiūlymai kartu su aiškinamuoju tekstu pateikiami techniniame darbo dokumente. Techninis darbo dokumentas anglų kalba paskelbtas „EUR-Lex“ interneto svetainėje.

Priimta Frankfurte prie Maino 2022 m. vasario 16 d.

ECB Pirmininkė
Christine LAGARDE

⁽⁷⁰⁾ Žr. Direktyvos (ES) 2018/843 1 straipsnio 2 dalies d punktą.

⁽⁷¹⁾ Žr. FATF rekomendacijas, p. 130. Skelbiama FATF interneto svetainėje <https://www.fatf-gafi.org/>

⁽⁷²⁾ Žr. AMLR1 2 straipsnio 13 dalį.

⁽⁷³⁾ Žr. pasiūlyto Reglamento dėl kriptoturto rinkų 2 straipsnio 3 dalį.